

Šiomet, kaip ir pernai, ruoštis 1941 m. Birželio sukilimo renginiams pradėjau, anot populiarios dainos žodžių dar: „Po gegužio žiedais baltais...“ Nors žodinių kvietimų jau buvau perdavęs balandžio 9 d. Alytuje vykusio Lietuvos Baikerių Kongreso suvažiavimui ir po jo gavau patikinimą, jog informacija bus paviėšinta jų turimais kanalais, viskas vyko ne taip sklandžiai, kaip tikėjau. Baikeriai ruošėsi ir visą dėmesį skyrė savai, gegužės 7 d. turėjusiai vykti šventei – Pavasario sezono atidarymui. Jų renginiai buvo numatyti net keliuose Lietuvos miestuose. Informacija apie mūsų renginį, jų tinklalapyje pasirodė likus ne itin daug laiko iki jo pradžios, tačiau buvo perskaityta ir išplatinta klubuose.

Suprantama, iki jai pasirodant, intensyviai dirbau su klubais, kalbėjau su jų prezidentais ir kiek buvo įmanoma, Birželio sukilimo 75-osioms metinėms skirtas renginys buvo pakankamai išpopuliarintas. Nors jis nepasižymėjo žygyje dalyvavusių motociklininkų gausa, tačiau, nepaisant eilės įvairių keblumų bei žmogiškojo faktoriaus įtakotų veiksnių, esu įsitikinęs, kad pavyko. Atvažiavo tie, kuriems Lietuva, jos istorija ir kritusiųjų Laisvės kovose pagerbimas bei įprasminimas, aiškiai nėra paskutinėje vietoje.

Ypač noriu padėkoti Lietuvos Baikerių Kongresui priklausančio merginų motociklininkų klubo „Vėjų laumės“ prezidentei Liudmilai Kazlauskenei. Dar gerą mėnesį prieš renginį pasikalbėjęs su Liudmila, iš karto gavau patikinimą, jog, jeigu tik galės ištrūkti iš darbo, būtinai dalyvaus. Liudmila ne tik dalyvavo minėjimo renginyje Vilniuje, bet suorganizavo savo drauges kaunietes, kad jos, su motociklais atvyktų į tai progai skirtą minėjimo renginį prie Vytauto Didžiojo (Karo) muziejaus Kaune bei kartu su kitais, pagerbė vieno aktyviausių Birželio sukilimo vadų bei organizatorių laikinojoje vyriausybėje ėjusio ministro pirmininko pareigas Juozo Ambrazevičiaus – Brazaičio atminimą, prie šalia Prisikėlimo bažnyčios esančio jo kapo. Liudmila šiai progai skirtame renginyje dalyvavo ir pernai.

Puikiai suprantu vieno Klaipėdos klubo prezidentą, kuris man nuoširdžiai išsipasakojo, jog po pavasariųjų kelionių su klubo vaikiniais Europoje, po eilės savų renginių, dabar saviškiams bijąs net ir besiūlyti naujų išvykų... Pinigų limitas benziniui, esą, išėikvotas iki dugno...

Šaunu, jog buvo tokių, kurie, gal būt atsisakydami vieno ar kito ankstesnio renginio, sugebėjo tų pinigėlių benziniui sutaupyti taip, kad liktų ir patriotinei, istorinės atminties mūsų organizuotai šventei. Didelis dėkui Baikerių Kongreso nariui Rimvydui, kuris ne tik dalyvavo motociklininkų žygyje iš Kauno į Vilnių, bet gražiai ir prasmingai pasisakė abiejų miestų renginiuose.

Tarpe motociklininkų, dalyvavusių žygyje, turėjome garbingą svečią, kunigą Egidijų Kazlauską. Labai gražų ir labai prasmingą, kad 1941 m. Birželio sukilimo 75-ųjų metų sukakties renginį Vilniuje, kunigas Egidijus pradėjo visų susirinkusiųjų Nepriklausomybės aikštėje bendra malda. Šiltos, saulėtos, tikrai vasariškos popietės fone, malda ir kunigo vedama, visų kartu sugiedota giesmė, nuskambėjo itin pakiliai.

Esame labai dėkingi Krašto apsaugos ministrui Juozui Olekui, ministerijos Protokolo skyriaus vedėjai Salvinai Taukinaitienei už realią pagalbą, iškilmeis skiriant Lietuvos Kariuomenės Garbės kuopą, kurios kariai atliko vėliavų kėlimo ir pagarbos kritusiems sukilimo dalyviams ritualą. Taip pat už skirtus, šventėje dalyvavusių ir mus linksminusių Karinių Oro pajėgų Kaune ir Krašto apsaugos Savanorių pajėgų bigbendo Vilniuje, orkestrus. Pastarojo dirigentas Darius Čiočys ne tik sugebėjo sukurti džiugią ir pakilią nuotaiką Nepriklausomybės aikštėje, bet mano paprašytas, puikiai interpretavo solinę trimito partiją, minėjimo eigoje atlikusį

posmelį liaudies dainos „Saulėlė raudona...“ Ši Kipro Petrausko daina, 1941 m. birželio 23-iosios rytą perduota ir nuskambėjusi radijo bangomis, buvo visoje Lietuvoje laukto, išsivaduojamojo sukilimo šaukinys.

Kadangi man buvo patikėta vesti visą minėjimo renginio programą, ją pradėjau nuo 1941-06-23, 9val. 28 min. Leono Prapuolenio per Kauno Radiofoną paskelbto atsišaukimo, deklaruojančio Laisvės bei Nepriklausomybės atstatymą Lietuvoje. Perskaičius atsišaukimą, aidint orkestro atliekamam Lietuvos himnui, Garbės kuopos kariai pakėlė Lietuvos Istorinę ir Valstybės vėliavas.

Oficialioji minėjimo dalis prasidėjo kariams ir aikštėje susirinkusiems šventės dalyviams tylos minute pagerbus sukilimo metu kritusių daugiau nei 2000 didvyrių atminimą. Po to, pirmasis kalbėjęs atsargos pulkininkas Arūnas Dudavičius trumpai supažindino su 1941 m. Birželio sukilimo priežastimis, jo istorine reikšme ir papasakojo apie eilės sukilimą rengusių jo organizatorių tragišką likimą, juos susekus ir suėmus okupacinėms bolševikinės valdžios struktūroms dar iki prasidedant sukilimui.

Iki renginio pradžios likus mažiau, nei savaitei, atsitiktinai suradau asmenį, kurio tėvas buvo aktyvus anuomet vykusio sukilimo dalyvis, o jis pats, karo baisumus patyrė dar ankstų 1941 m. birželio 22-osios rytą, kuomet jam būnant neturtingų vaikų stovykloje Palangoje, prasidėjo Vokietijos karas su sovietine Rusija. Tai žinomas Lietuvoje dailininkas – tapytojas Aloyzas Stasiulevičius. Iš jo pasakojimo sužinojome apie ginklą prieš raudonąjį okupantą pakėlusį jo tėvą ir jo kaip vaiko išgyvenimus pirmosiomis karo valandomis, kuomet Palangos vaikų stovyklą bandyta evakuoti į Liepoją, o iš ten į Rusijos gilumą. Tam kelią užkirto, į Liepoją įsiveržusi Vokiečių kariuomenė ir Latvijos pasienyje aktyviais kovos veiksmais bolševikus iš Lietuvos viję sukilėliai. Aloyzas prisiminė, jog pirmąją duonos riekę jis ir kiti alkani stovyklos vaikai gavo, būtent, iš sukilėlių rankų. Labiausiai Aloyzas dėkingas sukilėliams už tai, jog šie sutrukdė vaikus išvežti į Rusiją ir perdavė jau pirmą karo dieną pradėjusios veikti Raudonojo Kryžiaus organizacijos globon. Nesunku nuspėti koks likimas, blaškant vaikus po Rusijos globos namus, būtų ištikęs jį ir jo draugus. Geriausiu atveju, pakeistomis pavardėmis ir užmiršę gimtąją kalbą jie visam laikui, išsklaidyti, būtų pasilikę Rusijos platybėse... Sukilėlių ir Raudonojo kryžiaus organizacijos dėka, neilgai trukus, jie visi laimingai pasiekė namus.

Savo kalboje, mokliškai, kaip įvykusį istorinį faktą, 1941 m. Birželio sukilimą apžvelgė mūsų svečias istorikas, habilituotas daktaras, akademikas Antanas Tyla. Ta pačia tema pranešimą perskaitė socialinių mokslų daktarė, profesorė Ona Voverienė.

Po jos, kartu su grupe kitų Seimo narių, plenarinio posėdžio pertraukoje, aikštėje trumpam pasirodė Seimo narys Paulius Saudargas ir jo kolegos. Paulius papasakojo, kaip sunkiai LR Seime sau kelią skinasi 2015 ir 2016 metais LLKS kartu su Lietuvos Baikerių Kongresu bendrai pasirašytas ir Seimui įteiktas dokumentas, reikalaujantis 1941 m. Nepriklausomybės atstatymo deklaraciją įteisinti LR teisės aktu. Kaip jau dabar žinome, šis dokumentas, keletą Seimo narių, nežinia iš kokių paskatų ir kokio – rausvai teberusenancio idėjinio ar gerokai žemiškesnio ir sotesnio suinteresuotumo kilusia iniciatyva, šioje Seimo kadencijoje jau nebebus daugiau svarstomas... Šias eilutes rašydamas, nejučia prisiminiau paskutinį nepriklausomos tarpukario Lietuvos kariuomenės vadą V. Vitkauską. Šis, išdaviko vardu save paženklinęs asmuo ir dabar Seime bandyto įstatymu įteisinti 1941 metų Laisvę deklaravusio dokumento „redaguotojai“ bei „Taikomosios istorijos“ kūrėjai, pasirodė kažkuo labai ir labai panašūs... Gal būt, ateis laikas ir istorija juos sustatys į vieną eilę...

Nežiūrint to, 2016-06-23 minėjimas Nepriklausomybės aikštėje toliau vyksta pakiliai..! Susirinkusiųjų pasveikinti atvyko Kardo valdymo mokyklos „Husaras“ atstovai. Kartais atlikę pasveikinimo ceremoniją, jie pademonstruoja savitą husarų kovos meną ir techniką.

Pasibaigus oficialiajai minėjimo daliai, įteikiami Padėkos raštai ir vienetiniai suvenyriniai, kolekciniai, minėjimo renginiui ir 2016 m. Antrajam baikerių žygiui įprasminti, dailininko Antano Rimanto Šakalio sukurti pašto vokai. Pirmiausiai jie įteikiami mūsų šauniesiems Baikerių Kongreso klubų prezidentams, pasirašiusiems ant minėto Raginimo LR Seimui, taip pat visiems žygyje ir šventėje dalyvavusiems motociklininkams, kitiems aktyviems renginio dalyviams.

Padėkos bei suvenyrai perduodami renginyje negalėjusiai dalyvauti Seimo kanclerei Daivai Raudonienei už jos pagalbą organizuojant šventę ir LR Seimo pirmininkės pirmajam pavaduotojui Vydui Gedvilui. Esame dėkingi gerb. Vydui už jo dalyvavimą ir pernai ir šiemet vykusiose atminimo šventėse. Dėl suplanuotos išvykos negalėjęs dalyvauti renginyje Vilniuje, mano paprašytas, V.Gedvilas maloniai sutiko dalyvauti iškilmėse Kaune. Pasakęs gražią kalbą prie Vytauto Didžiojo (Karo) muziejaus vykusiame renginyje, kiek vėliau, kartu su baikeriais ir kitais šventės dalyviais bei jos organizatoriais Kaune Saulium Juknevičium ir Alvydu Malinausku, nuvyko prie J.Ambrazevičiaus –Brazičio kapo ir čia su visais pagerbė jo atminimą.

Deja, nė vieno gražaus žodžio, susijusio su Birželio sukilėlių pagerbimu tam skirtuose 2016-06-23 renginiuose negalime pasakyti apie dabartinį, kaip žvelgiant iš šalies atrodo, merdintį Lietuvos Sąjūdį ir prieš gerą pusmetį, vos kelių balsų dauguma išrinktą jo gspadorių... Nors buvo net kelis kartus oficialiai ir asmeniškai mano bei LLKS Garbės pirmininko Jono Buroko kviestas ir prašytas su savo organizacijos atstovais atvykti į renginį, jo taip ir neišvydome... Teisybės dėlei reikėtų prisiminti, jog į būsimojo Sąjūdžio lyderio organizuotus renginius, kuomet jis dar nebuvo taip aukštai iškilęs, jo pakviesti bei palaikydami bendras idėjas, lėkdavome snieguotais ir apledėjusiais žiemos keliais net į patį margo svieto kraštą – Šalčininkus... Negadinkime sau nuotaikos niekniekiais! Beje, Seimo Pirmininkė už pakvietimą mums padėjo gražiu ir šiltu laišku, atsiprašydama, jog dėl įtemptos dienotvarkės dalyvauti negalės...

Negaliu nepaminėti mūsų gerbiamos Seimo narės Dalios Teišerskytės. Į pakvietimą ji reagavo greitai, linksmai ir išradingai, man atsiuntusi tokį laiškutį: „Gerbiamas pone Kęstuti, nuoširdžiai dėkoju už informaciją ir Jūsų garsius ir progresyvius siekius. Baikerių judėjimas - tai tikrų Lietuvos vyrų parinktis. Didžiuojuos Jumis ir labai apgailėstauju, kad tą dieną nebūsiu Seime dėl ligos... Ir dar apgailėstauju, kad nesu to amžiaus, kad galėčiau būti bent jau keleivė to nuostabaus maršruto... Pagarbiai Dalia Teišerskytė“. Nenusiminkite gerb. Dalia, pavežiosime, tikrai dar pavežiosime!.. Greičiau sveikite, o mes Jūsų lauksime būsimoje savo renginiuose!

Šilto ir saulėto vasaros pavakario metą dar labiau praskaidrina Krašto apsaugos Savanorių bigbendo atliekamų

muzikinių kūrinių akordai. Šventės dalyviai skuba į aikštės pakraštyje stovinčią karišką palapinę, kurioje vaišinasi skaniai išvirta kareiviška koše.

Gero vakaro ir puikios vasaros visiems linki darnia rikiuote, su maršu iš aikštės išžygiuodami bigbendo muzikantai!.. Ačiū jiems ir jų dirigentui Dariui Čiočiui! Iki naujų susitikimų, mieli svečiai ir bendražygiai! Kaip renginyje savo kalboje pabrėžė buvęs Parlamento gynėjas, Sausio 13-osios brolijos pirmininkas Kasparas Genzbigelis: „Mes ginklų nesudėsime!..“, kaip jų nesudėjo ir 1941 m. Birželio sukilimo kariai. Jų dar prireiks būsimose kovose, kad būtų tinkamai pagerbtas ir įteisintas likusių gyvų ir vardan Lietuvos nepriklausomybės galvas padėjusių didvyrių atminimas...